

Täysistunto

Tiistai 4.6.2024 klo 14.00—18.39

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi osakeyhtiölain 6 luvun ja kauppakamarilain 2 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 60/2024 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja talousvaliokunnan on annettava lausunto.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakoh-
tien jälkeen. — Oikeusministeri Meri, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.24 **Oikeusministeri Leena Meri** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi osakeyhtiölakia ja kauppakamarilakia. Laeilla pannaan täytäntöön pörssiyhtiöiden hallintoelinten jäsenten sukupuolijakauman ta-
sapainottamista ja siihen liittyviä toimenpiteitä koskeva joulukuussa 2022 voimaan tullut Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi. Direktiivi on pantava täytäntöön viimeis-
tään 28.12.2024. Vaatimukset esitetään pantavaksi täytäntöön noudattaen direktiivissä ase-
tettua vähimmäistasoa, eli mitään kansallista ylisääntelyä tai lisäsääntelyä ei tässä yhtey-
dessä esitetä, eikä sääntelyä miltään osin uloteta direktiivin soveltamisalaa laajemmalle.

Tämä sääntely on sellainen, että sitä sovelletaan pörssin päälistan suuriin yhtiöihin, jot-
ka määritellään yhtiöiden liikevaihdon, taseen ja henkilöstömäärän mukaan. Sääntely koh-
distuu siis arviolta 35 suurimpaan pörssiyhtiöön. Pörssiyhtiöitä on yhteensä 135.

Tällä hetkellä naisten osuus näiden yhtiöiden hallituksissa on noin 36 prosenttia. Näiden soveltamisalaan kuuluvien pörssiyhtiöiden tavoitteena on oltava, että hallituksen jäsenistä 40 prosenttia on aliedustettua sukupuolta, siis naisia tai miehiä, viimeistään 30.6.2026. Vaikka nyt perinteisesti ollaan ajateltu ja on ollut ehkä joissakin maissa tarpeenkin paran-
taa naisten osuutta, niin voipa olla, että tulevaisuudessa on aivan mahdollista, että kiintiö
kääntyy suojelemaan miesten osuutta pörssiyhtiöiden hallintoelimissä. Tämä on aina tie-
tysti hyvä huomata näissä keskusteluissa.

Suomi ei ota käyttöön direktiiviin sisältyviä rekrytointiprosessia koskevia säännöksiä
vaan käyttää kansallista mahdollisuuttaan näiden lykkäämiseksi. Muitakaan seuraamuksia
ei säädetä. Direktiivin tavoitteiden saavuttamatta jättämisestä ei ole tarkoitus rangaista
pörssiyhtiöitä. Suomi on itsesääntelyn kautta nostanut sukupuolten edustettavuutta jo vuo-
desta toiseen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 60/2024 vp

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että Keskuskauppakamari hoitaisi direktiivissä tarkoitettua tehtävää pörssiyhtiöiden hallintoelinten sukupuolten tasapuolisen edustuksen edistämisestä ja seurannasta. Keskuskauppakamari seuraa jo nykyisin naisten osuutta pörssiyhtiöiden hallituksessa ja johdossa, joten tehtävä ei ole sille uusi. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu, olkaa hyvä.

15.27 Pekka Aittakumpu kesk: Kiitos, arvoisa puhemies! Ja kiitos ministerille tämän asian esittelystä. Tämä tosiaan pohjautuu EU-direktiiviin, ja väistämättä tulee kyllä tämänkin EU-sääntelyn kohdalla mieleen, että ollaanko tässäkin luomassa jäsenmaihiin aivan turhanpäiväistä, osin jopa haitallista byrokratiaa. Sinänsähän ajatus on kaunis, että lisää naisia pörssiyhtiöiden johtoon, ja monissa maissa varmastikin on asian eteen todella paljon tehtävää verrattuna Suomeen, mistä ministeri kertoikin, että meillä tilanne on jo varsin hyvä, mutta ylipäättäänkin se ajatus, että tällä tavalla kiintiöittämällä miehiä ja naisia yhtiöiden johtoon, kyllä tuntuu varsin vieraalta, koska kyllähän se, arvoisa puhemies, näin on, että yhtiöiden pitää saada itse valita johtajansa niistä lähtökohdista, joita he painottavat ja joita he tarvitsevat esimerkiksi osaamisen, kokemuksen ja muun soveltuvuuden perusteella eikä sukupuolen.

Suomessa tosiaan naisia on hyvin tuolla pörssiyhtiöiden johdossa jo nytkin, ja se on hyvä asia, ja siihen meidän täytyy tyttöjä ja naisia kannustaa, niin kuin poikia ja miehiäkin, että käyttää omia lahjojaan ja opiskelee niin pitkälle kuin rahkeet riittävät ja pyrkii eteenpäin työelämässä ja elämässä ylipäättäänkin. Se on tärkeää.

Arvoisa puhemies! Kyllä kun tällaisia esityksiä sieltä EU:n suunnalta tulee ja sitten täällä kotimaassakin niitä pyöritellään, niin joskus käy sekin mielessä, että miksihän usein juuri sellaiset ihmiset ovat näitten kiintiöitten kannalla, puhuvat kovasti näistä mies- ja nais-kiintiöistä, jotka toisaalta sitten ovat sitä mieltä, että sukupuolia on lukemattomia tai että sukupuolella ei ylipäättään ole väliäkään, mutta sitten tämäntyyppisissä asioissa yhtäkkiä se nainen ja mies onkin hyvin selkeä kategoria.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Autto, olkaa hyvä.

15.28 Heikki Autto kok: Arvoisa herra puhemies! Kiitos ministeri Merelle tämän lakiesityksen esittelemisestä. — On tosiaan tärkeää, että nämä eurooppalaiselta tasolta tulevat tasa-arvotavoitteet säädetään myös direktiivin mukaisesti Suomen lainsäädäntöön. Suomellahan ei ole varmasti vaikeuksia ja suomalaisilla pörssiyhtiöillä ei ole vaikeuksia täyttää näitä tavoitteita, että aliedustetun sukupuolen osalta yhtiön varsinaiseen toimivaan johtoon kuulumattomien hallinnon jäsenten osuus on se 40 prosenttia, myös siis sen aliedustetun sukupuolen osuus. Tämä vastaavanlainen ajatushan on ollut Suomessa mukana aiemmin esimerkiksi kuntahallinnossa jo pitkään, ja siellä sitä on menestyksekkäästi toteutettu.

Arvoisa puhemies! Niin kuin tuossa ministeri Meri kuvasi, tämä koskee tosiaan kuitenkin vain kaikkein suurimpia pörssiyhtiöitä, jolloin ei puhuta vain Suomesta vaan kyllä laajemminkin Pohjolasta ja jopa Euroopasta rekrytointipoolina, jolloin on aivan selvää, että jokainen tämän kokoluokan yhtiöistä pystyy taatusti löytämään niin hyviä miehiä kuin hyviä naisiaakin näihin hallinnon tehtäviin ja saamaan motivoituneita ja osaavia henkilöitä, jotka sitten pystyvät suomalaista elinkeinoelämää viemään eteenpäin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 60/2024 vp

Arvoisa puhemies! Tämä ei liity suoraan tähän lakiesitykseen, mutta jonkin verran toki tuolla kunnallishallinnossa puhutaan — josta siis voidaan vetää tällainen yhtäläisyysmerkki tämän tavoitteen osalta, että 40 prosenttia turvataan tosiaan aliedustetun sukupuolen edustusta sinne hallintoelimiin — varsinkin pienemmissä kunnissa usein siitä, että on vaikea täyttää sitä kiintiötä motivoituneilla henkilöillä. Ehkä sanoisin niin, että jos todella kunnasta ei löydy enää riittävää määrää luottamushenkilöitä täyttämään luottamustehtäviä, niin siinä vaiheessa varmaan sitten on tärkeää miettiä tällaista strategista kuntaliitosta, jolla voidaan muodostaa ehkä isompi kokonaisuus, samalla tavalla kuin nämä pörssiyhtiöt, joita tämä koskee, ovat isoja yhteisöjä. Kyllä isossa yhteisössä sitten on löydettävissä riittävä määrä sekä osaamista että motivaatiota täyttämään tehtävät niin, että tosiaan saavutetaan sukupuolten välinen tasa-arvo, joka on valtavan tärkeä käyttövoima suomalaiselle yhteiskunnalle. Varmasti, kun Euroopassa sukupuolten välistä tasa-arvoa edistämme, se on viemässä Eurooppaa eteenpäin. Se on hyvä asia, että sitä edistetään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

15.31 Lauri Lyly sd: Arvoisa puhemies! Tässä on yhdellä alueella eli pörssiyhtiöissä tarkoitus edistää tasa-arvoa, ja minusta tämä esitys on tässä mielessä hyvä, kun me edistämme vähän joka puolella yhteiskunnassa tasa-arvoa ja miesten ja naisten tasa-arvon edistäminen on erittäin tärkeä kokonaisuus. Pörssiyhtiöitten hallitukset käyttävät myöskin isoa valtaa yhtiöiden sisällä ja myöskin sitten yhteiskunnallisesti, kun ne toimivat. On erittäin hyvä, että siellä on miehiä ja naisia hallituksessa.

Tässä on määritelty tämä raja, ja minusta tähän ne yhtiöt kyllä hyvin varmasti pääsevät, ja siellä tarjontaa on näihin tehtäviin kyllä olemassa. Suomessakin, kun katsotaan tätä markkinaa, nämä pörssiyhtiöitten hallitukset kyllä hyvin tulevat täytettyä kykenevillä ja osaavilla ihmisillä. Mutta tämä näkökulma, että miehet ja naiset katsovat maailmaa hiukan eri tavoilla monissa kysymyksissä: se on vain hyvä, että me tuomme tätä rikkautta myös sinne yhtiömaailmaan, korkeimpaan päättävään elimeen käytännössä, kun sitä yhtiötä vie-dään eteenpäin.

Tässä edustaja Autto toi tämän kuntapuolen esille. Se on yksi osa sitä asiaa, että se on levinnyt myöskin kuntapuolella. Minun oma kokemukseni kuntapuolelta on sellainen, että se on vain ollut todella hyvä juttu, että siellä on miehiä ja naisia eri toimielimissä. Se välillä on vähän tuskaa täydentää ja jakaa niitä kiintiöitä eri puolueiden kesken, mutta täällä ei ole tällaista näkökulmaa taustalla, ja minusta se täällä erittäin hyvin onnistuu.

Tuen myös sitä ajatusta — Keskuskauppakamari kun on tätä seurantaan tehnyt aika pitkään —, että aika mukavasti tämä on edennyt ja me pääsemme tähän 40 prosenttiin kyllä vuoteen 26 mennessä niin kuin tässä on tavoite, koska ollaan jo aika lähellä sitä. Siinä mielessä Keskuskauppakamari on tässä hyvä seuraaja ja myöskin kouluttaja, koska myöskin näitten yhtiöitten hallitusten edustajat ovat sellaisia, että heitä pitää kouluttaa sen hallitus-tyon näkökulmasta. Tässäkin mielessä Keskuskauppakamari on hyvä kumppani tässä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Keskustelu on päättynyt. [Leena Meri pyytää puheenvuoroa] — Aivan totta, oikeusministeri Meri, olkaa hyvä. Teillä on mahdollisuus vastata keskustelun aikana esitettyihin kysymyksiin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 60/2024 vp

15.34 **Oikeusministeri Leena Meri:** Kiitos, arvoisa puhemies! Minun vikanihan se on. Osaan minäkin pyytää puheenvuoroa niin kuin muutkin.

Ihan muutama asia: Ensinnäkin se, että tässä on kysymyksessä direktiivin täytäntöönpano, joka on viime kaudella hyväksytty. Ja tuossa, mitä edustaja Aittakumpu toi esille, oli paljon hyviä ajatuksia, jotka minäkin monesti jaan, mutta tämä on kuitenkin viime hallituskaudella hyväksytty direktiivi, teidänkin, keskustan, ollessa hallituksessa. Tilanne on se, että jos olette perehtynyt siihen, kuinka rikkomusmenettelyt etenevät, niin silloin kun direktiivi on jo hyväksytty, menestymismahdollisuudet täytäntöönpanossa ovat lähes nolla, koska se direktiivi on jo hyväksytty ja niistä on silloin äänestetty ja tietysti se vaikuttamisen paikka oli silloin. Olisi tietysti toivottavaa, että tavallaan toisi senkin asian esille, kun esimerkiksi teidän ryhmäpuheenjohtajanne tuossa edellisessä puheenvuorossa toi sitä, että komissio käskyttää, että tämä on kuitenkin ollut jo viime kaudella. Ne toimimismahdollisuudet tällä hallituksella ovat siinä mielessä heikommat.

Hallitus kuitenkin valitsi näistä direktiivin vaihtoehdoista kevyemmän vaihtoehdon. Siellä olisi ollut vaihtoehtona myös sellainen, että tietty prosenttiosuus sukupuolista pitää olla kaikissa hallintopaikoissa, mutta tässä valitsimme tämän kevyemmän vaihtoehdon. Tosiaan tämä koskee Suomessa 35:tä yhtiötä, koska tässä on aika korkeat nämä kriteerit, mutta virkamieheltä saamani tiedon mukaan tällä hetkellä vain 14 yhtiöllä on tarve tehdä jonkinlaisia muutoksia. Olen tosi tyytyväinen siitä, että tässä ei ole mitään varsinaisia rangaistuksia sillä tavalla, että alettaisiin ruoskimaan mitään yhtiötä, koska jos ei löydy naishakijoita, jotka ovat kiinnostuneet tällaisista tehtävistä — tai tulevaisuudessa voi olla toisinkin päin, mieshakijoita — niin eihän sitä nyt voi väkisin sinne ketään rahdata. Kyllä se kuitenkin olisi toivottavaa, kun me ollaan jo tasa-arvoinen yhteiskunta, että me painotettaisiin enemmän sitä osaamista. Se on kuitenkin tärkein asia, näin itse ainakin henkilökohtaisesti ajattelen.

Ja tuo kuntapolitiikka on kyllä tärkeä huomio, mitä tässä esitettiin, koska äänestäjähän sen päättävät, keitä minkäkin puolueen listoilta tulee esimerkiksi valtuutetuiksi ja luottamusmiehiksi. Onhan se todella haasteellista, jos esimerkiksi vihreällä puolueella on paljon enemmän naisia ja meillä perussuomalaisilla usein paljon enemmän miehiä, niin ne samat naiset ovat sitten joka paikassa täyttämässä sitä kiintiötä, eikä se niin saisi olla. Eihän niiden kiintiöiden tarkoitus ole ollut vaikeuttaa sitä tai ainakaan jotenkin toimia vastoin sitä, mitä kuitenkin vaaleissa on tuotu. Kyllä minusta sitä pitäisi tarkastella uudestaan, olen kyllä henkilökohtaisesti sitä mieltä. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja talousvaliokunnan on annettava lausunto.